

KULLAN LUONNONSUOJELUALUEEN PESIMÄLINNUSTO 2025

6.10.2025

Panu Kunttu, MMT

Luontotietopalvelu Taiga

SISÄLLYS

1. Johdanto.....	3
1.1 Alueen kuvaus.....	3
2. Aineisto ja menetelmät	5
3. Tulokset ja niiden tarkastelu.....	6
3.1 Pesimälinnuston koostumus.....	6
3.2 Pesimälinnuston tiheys	8
3.3 Suojelullisesti huomionarvoiset lajit	8
3.4 Vertailu vuoden 2020 tuloksiin.....	10
4. Johtopäätökset	12
5. Kirjallisuus	12

Tekijän yhteystiedot:

Luontotietopalvelu Taiga / Panu Kunttu

panu.kunttu@luontotietotaiga.fi, p. 050 3055 086

luontotietotaiga.fi

Kansikuva: Soiden ennallistamisen seurauksena noussut vedenpinta ja lahoppuun muodostuminen ovat lisänneet linnuston monimuotoisuutta Kullan luonnonsuojelualueella.

1. Johdanto

Koneen Säätiö tilasi 12.12.2024 Kullan luonnonsuojelualan pesimälinnuston selvityksen Luontotietopalvelu Taigalta. Selvityksen laati biologi, maatalous- ja metsätieteiden tohtori Panu Kunttu. Alueen pesimälinnusto selvitettiin nyt toisen kerran. Ensimmäinen pesimälinnuston selvitys tehtiin vuonna 2020 (Kunttu 2020a).

Koneen Säätiö suojeli vuonna 2017 luonnonsuojelulain nojalla Kemiönsaaren eteläosassa Kullan kylässä sijaitsevan 129 hehtaarin metsäpalstan (kuva 1). Suojelualan perustamisen jälkeen alueella aloitettiin soiden ja metsien ennallistaminen (Kunttu 2019, 2020b, Aalto 2021), johon liittyen alueella on toteutettu useita eliölajistoselvityksiä ja metsän rakenteen mittauksia. Toistettavien seurantojen avulla Koneen Säätiö seuraa ennallistamisen ympäristövaikutuksia ja sen tuottamia hyötyjä alueen luonnon monimuotoisuudelle.

1.1 Alueen kuvaus

Kullan luonnonsuojelualue on monipuolinen metsäaluekokonaisuus sisältäen eri metsä- ja suotyyppisiä sekä eri-ikäistä puustoa. Alueen luontoarvoiltaan arvokkaimmat ytimet ovat puustoltaan erikenteiset yli 100-vuotiaat havupuuvaltaiset metsäkuviot suojelualan keski- ja länsiosissa (kuva 2), joiden pinta-ala on noin 20 hehtaaria. Metsävarakuvioiden mukaan suojelualan puuston keski-ikä oli vuonna 2021 70 vuotta. Vanhin kangasmetsäkuvio oli puustoltaan 147-vuotiaasta ja rämemännikön vanhimmat puut 204-vuotiaita (Saarinen & Nyman 2021).

Havupuiden lisäksi sekapuuna alueella kasvaa koi-voja, raitoja ja tervaleppiä. Pääosa metsäkuvioista on tuoretta ja kuivahkoa kangasta, mutta joukossa on myös pieniä alueita tuoretta lehtoa ja lehtomaista kangasta. Kallioisilla karuilla paikoilla kasvaa vanhaa kitukasvuista männikköä eri puolilla suojelualuetta.

Kuva 1. Kullan luonnonsuojelualue.

Valtaosin alueen metsät koostuvat eri-ikäisistä entisistä kasvatusmetsistä, joissa pääpuulajina vaihtelee kasvupaikasta riippuen kuusi, mänty ja koivu. Näiden lisäksi alueen lounais- ja pohjoisosassa sijaitsevat taimikot ovat kehittymässä sekametsiksi. Suuri osa metsäalueesta on ollut aiemmin voima-peräisen metsänhoidon, kuten avohakkuiden, viljelyn, alaharvennusten ja ojituksen, piirissä.

Suojelualueella sijaitsee kolme ojitamatonta isovarpurämettä, joiden yhteispinta-ala on 6,6 hehtaaria. Koska suurin osa Etelä-Suomen soista on

ojitettu metsätalouskäyttöön, ojittamatta säilyneet suo ovat harvinaisia. Pienialaisia kuusivaltaisia ja sekapuustoisia korpia on useita eri puolilla aluetta. Ne on aikoinaan ojitettu.

Kesällä 2021 lahopuuta oli suojelualueella keskimäärin noin 8 m³/ha, mutta vaihteluväli oli suurta täysin lahopuuttomasta kuviosta pienialaiseen myrskykohteeseen, jossa järeää kuusimaapuuta oli 132 m³/ha (Saarinen & Nyman 2021). Lahopuun määrää alueella nosti alueelle muualta tuotu lahopuu, jonka määräksi mitattiin 173 m³ (kuva 3). Sen osuus lahopuun kokonaismäärästä oli 17 %. Nämä mittaukset tehtiin ennen ennallistamisen aloittamista. Alueella on tehty ennallistamistoimia syksyllä 2021 patoamalla tai täyttämällä ojia sekä tuomalla lahopuuta alueelle (Kunttu 2019, Aalto 2021). Vesitalouden palauttamisen seurauksena alueella on kuollut useita satoja kuusia (kuva 4), mikä nostaa lahopuun nykymäärää alueella tuntuvasti.

Kullan luonnonsuojelualue rajautuu valtion omistamaan 200 hehtaarin luonnonsuojelualueeseen, joka koostuu Stormossenin keidassuosta ja sen

Kuva 2. Suojelualueen keskiosan puusto on paikoin noin 150-vuotiasta.

itä- ja eteläpuolella sijaitsevasta metsäalueesta. Lisäksi Kullan suojelualueen eteläpuolella on Kemiönsaaren seurakunnan perustama luonnonsuojelualue, joka käsittää viisi hehtaaria kalliomännikköä. Muilta osin ympärillä on talousmetsää, pelloja ja asutusta.

Kuva 3. Lahopuun määrää alueella nostettiin tuomalla sinne muualta peräisin olevia rungon osia.

Kuva 4. Soiden ennallistamisen seurauksena satoja havupuita on kuollut pystyyn, mikä lisää luonnon monimuotoisuutta.

2. Aineisto ja menetelmät

Pesimälinnuston laskenta suoritettiin kartoituslaskentamenetelmällä, joka on pesimälinnuston tärkein laskentamenetelmä (Koskimies & Väisänen 1988). Siinä kaikkien alueella esiintyvien lintulajien parimäärät tulkitaan useiden samalla paikalla tehtyjen laskentakäyntien perusteella. Pesivään pariin viittaavat havainnot merkitään jokaisella käyntikerralla kartalle ja parimäärätulkinta tehdään näiden havaintojen perusteella. Tässä tulkinassa käytettiin Koskimiehen ja Väisänen (1988) ohjeita.

Joidenkin metsissä pesivien lintulajien soidin- ja pesimäkausi on käynnissä jo ennen huhtikuun loppupuolta, joten näiden lajien parimääräarvio perustuu myöhemmin keväällä tehtyihin havaintoihin. Laskenta Kullan suojelualueella suoritettiin samalla tavalla ja samoilla käyntikertamäärillä kuin vuonna 2020 (Kunttu 2020).

Jokainen osa alueesta laskettiin neljästi huhti-kesäkuussa 2025 ja laskentapäiviä kertyi yhteensä 12 (taulukko 1). Säätila on laskenta-aamuina poutainen ja heikkotuulinen, ja lämpötila oli plussan puolella (taulukko 1). Laskenta aloitettiin suunnilleen auringonnousun aikaan ja lopetettiin noin kello 10, jollei säätilan muutos vaikuttanut ajankohtaan.

Raportissa käytetty lintulajien tieteellinen nimistö ja systemaattinen järjestys on AviListin (Avilist Core Team 2025).

Valtakunnallinen uhanalaisuusluokitus noudattaa Lehikoisen ym. (2019) ja alueellinen uhanalaisuusluokitus Suomen ympäristökeskuksen (2020) arviointia. Kemiönsaari kuuluu alueellisessa uhanalaisuusarvioinnissa metsäkasvillisuusvyöhykkeen lohkoon 1b eli lounainen rannikkomaa. Maailmanlaajuinen uhanalaisuusluokitus on BirdLife Internationalin (2024) mukainen.

Suomen kansainvälisen vastuulajien luokittelu on Rassin ym. (2001) mukainen. Suomella katsotaan olevan kansainvälinen vastuu tiettyjen pohjoisten alkuperäislajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee lähinnä sitä, että lajin seuranta ja tutkimusta on tehostettava ja että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa (Rassi ym. 2001).

Euroopan unionin lintudirektiiviin I-liitteen lajien (Anonyymi 2010) suojeluun on EU:ssa kiinnitettävä erityistä huomiota ja niiden suojelemiseksi on osoitettava erityissuojelualueita (Natura 2000 -alueverkosto). Millään näiden edellä mainittujen arviointien tai luokittelujen tuloksilla ei ole suoraa oikeusvaikutusta lajien yksittäisiin reviireihin tai elinalueisiin.

Taulukko 1. Kartoituskertojen ajankohdat ja säätilat.

Päivämäärä	Kellonajat	Säätila: lämpötila, tuulen nopeus ja pilvisuus
22.4.2025	05.40–10.00	+6° C, 1 m/s, 7/8
23.4.2025	05.50–10.05	+5° C, 2/ms, 8/8
26.4.2025	06.35–10.30	+3° C, 3 m/s, 7/8
13.5.2025	05.05–10.00	+2° C, 0 m/s, 4/8 – +10° C, 4 m/s, 2/8
14.5.2025	05.15–10.00	+5° C, 4 m/s, 7/8 – +8° C, 6/ms, 3/8
15.5.2025	05.10–10.00	+5° C, 3 m/s, 8/8
28.5.2025	04.50–10.00	+9° C, 5 m/s, 8/8 – +13° C, 5 m/s, 7/8
30.5.2025	04.20–10.05	+11° C, 1 m/s, 6/8 – +14° C, 2 m/s, 4/8
1.6.2025	04.42–09.50	+11° C, 3 m/s, 3/8 – +15° C, 3 m/s, 1/8
7.6.2025	05.20–10.00	+11° C, 5 m/s, 4/8 – +14° C, 7 m/s, 5/8
8.6.2025	04.30–10.00	+11° C, 3 m/s, 5/8 – +15° C, 5 m/s, 1/8
10.6.2025	04.25–10.00	+10° C, 1 m/s, 6/8 – +15° C, 3 m/s, 4/8

3. Tulokset ja niiden tarkastelu

3.1 Pesimälinnuston koostumus

Kullan luonnonsuojelualueen pesimälinnustoon vuonna 2025 tulkittiin kuuluvan 45 lintulajia ja 384 paria (taulukko 2). Lintujen reviirien sijainnit on merkitty liitteenä oleville kartoille (liitteet 1–45). On kuitenkin huomioitava, että monien lajien kohdalla reviiri on paljon laajempi kuin mitä karttaan merkitty symboli osoittaa. Esimerkiksi käki, palokärki, pohjantikka ja lehtokurppa havaittiin laskentakerroilla eri paikoissa ja lajien reviirit ovat laajat (Koskimies 2021). Näissä tapauksissa symboli on merkitty paikkaan, jossa lintu yhdellä havaintokerroista oli. Korpin ja kanahaukan kohdalla symboli osoittaa pesän sijainnin (liitteet 9 ja 15, kuva 5).

Kullan suojelualueen kymmenen runsainta lajia ovat peippo (58 paria), pajulintu (28), talitiainen (27), punarinta (25), hippiäinen (24), mustarastas (20), laulurastas (18), metsäkirvinen (15), vihervarpunen (15) ja harmaasieppo (14). Näiden osuus kokonaisparimäärästä oli 64 prosenttia. Nämä alueen kymmenen runsainta lintulajia lukeutuvat 15 runsaimman maalintulajin joukkoon Lounais-Suomessa (Lehikoinen ym. 2015, Kuntze ym. 2016).

Kuva 5. Kanahaukan pesämetsä.

Taulukko 2. Kullan luonnonsuojelualueen pesimälinnusto 2025 ja 2020.

Lyhenteet: EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen, DIR = EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji, KVV = kansainvälinen vastuulaji, GNT = maailmanlaajuisesti silmälläpidettävä.

Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Pari-määrä 2025	Pari-määrä 2000	Tiheys 2025, paria/km ²	Status	Karttaliite
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	0	0,8		1
Tavi	<i>Anas crecca</i>	2	0	1,6	KVV	2
Pyy	<i>Tetrastes bonasia</i>	2	3	1,6	VU	3
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	0	1	0	DIR, KVV	
Käki	<i>Cuculus canorus</i>	1	1	0,8		4
Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>	10	7	7,8		5
Kurki	<i>Grus grus</i>	1	0	0,8	DIR	6
Lehtokurppa	<i>Scolopax rusticola</i>	1	2	0,8		7
Metsäviklo	<i>Tringa ochropus</i>	5	2	3,9		8
Kehräjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>	0	1	0	DIR	
Kanahaukka	<i>Astur gentilis</i>	1	1	0,8	NT	9
Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	1	1	0,8	DIR	10
Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>	1	1	0,8	RT, DIR, KVV	11
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	4	4	3,1		12
Pikkutikka	<i>Dryobates minor</i>	1	0	0,8		13
Närhi	<i>Garrulus glandarius</i>	2	1	0,8	NT	14
Korppi	<i>Corvus corax</i>	1	1	0,8		15
Sinitäinen	<i>Cyanistes caeruleus</i>	11	9	8,5		16
Talitiäinen	<i>Parus major</i>	27	24	20,9		17
Kuusitiäinen	<i>Periparus ater</i>	7	5	5,4		18
Töyhtötiäinen	<i>Lophophanes cristatus</i>	6	4	4,7	VU	19
Hömötiäinen	<i>Poecile montanus</i>	4	2	3,1	EN	20
Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	3	2	2,3		21
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	28	34	21,7		22
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>	8	8	6,2		23
Idänuunilintu	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	0	1	0		
Lehtokerttu	<i>Sylvia borin</i>	1	3	0,8		24
Mustapäähkerttu	<i>Sylvia atricapilla</i>	7	5	5,4		25
Hernekerttu	<i>Curruca curruca</i>	2	2	1,6		26
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	24	18	18,6		27
Puukiipijä	<i>Certhia familiaris</i>	10	6	7,8		28
Peukaloinen	<i>Troglodytes troglodytes</i>	8	6	6,2		29
Kulorastas	<i>Turdus viscivorus</i>	2	2	1,6		30
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	18	19	14,0		31
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	11	10	8,5	GNT	32
Mustarastas	<i>Turdus merula</i>	20	13	15,5		33
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	0	1	0		
Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	14	16	10,9		34
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>	25	29	19,4		35
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>	8	2	6,2		36
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	3	2	2,3	KVV	37
Rautiäinen	<i>Prunella modularis</i>	7	7	5,4		38
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	15	15	11,6		39
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	58	63	45,0		40
Punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	2	2	1,6		41
Pikkukäpylintu	<i>Loxia curvirostra</i>	3	3	2,3		42
Vihervarpunen	<i>Spinus spinus</i>	15	17	11,6		43
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	1	0	0,8	NT, RT	44
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>	2	2	1,6		45
Yhteensä Lajimäärä 2025: 45 Lajimäärä 2020: 43		384	357			

3.2 Pesimälinnuston tiheys

Kullan suojelualueen parimäärätiheys 298 paria/km² on selvästi kangasmetsien keskimääräisiä parimäärätiheyksiä korkeampi, sillä metsätyypistä riippuen parimäärät ovat kangasmetsissä usein keskimäärin noin 100–280 paria/km² (esim. Rajasärkkä ym. 2013, 2023, Hietanen 2020).

Vuosikymmenten takaisin maalintujen linjalaskenta-aineistoihin perustuen Lounais-Suomessa on Suomen tihein pesimälinnusto, noin 250 paria/km² (Väisänen ym. 1998). Rehevissä eteläsuomalaisissa metsissä keskimääräiset parimäärät nousevat kuitenkin noin 300–400 pariin/km² (esim. Solonen ym. 2011, Hietanen 2020), ja kaikkein runsaslintuisimmissa rehevissä lehdoissa parimäärä voi nousta jopa 1 000 paria/km² (Tenovuo 1979).

Kullassa runsaimpien lajien keskimääräiset tiheydet olivat melko lähellä lajien keskimääräisiä parimäärätiheyksiä (Lehikoinen ym. 2017). Keskimääräistä tiheämpi parimäärä Kullassa oli vuonna 2025 sepelkyyhkyllä, talitiaisella, puukiipijällä, peukaloisella ja tiltaltilla (Lehikoinen ym. 2003, Lehikoinen ym. 2017). Pajulinnulla sen sijaan oli keskimääräistä pienempi parimäärätiheys.

Linnuston tiheyteen vaikuttavat muun muassa kasvupaikan ravinteisuus, puulajisuhteet, puuston ikä ja rakenne. Kullan suojelualue on suurimmaksi osaksi tuoretta ja kuivahkoa kangasta, mutta pienialaisesti alueella tavataan myös tuoretta lehtoa, lehtomaista kangasta ja korpea. Linnuston kannalta tärkeitä ovat myös alueen vanhat metsät ja tuore, mutta runsas lahoppusto.

3.3 Suojelullisesti huomionarvoiset lajit

Suomen punaiselle listalle lukeutuvista lajeista Kullan suojelualueen pesimälinnustoon kuuluvat erittäin uhanalaiseksi luokiteltu hömötiainen, vaarantuneet pyy ja töyhtötiainen sekä silmälläpidettävät kanahaukka, närhi ja pohjansirkku (Lehikoinen ym. 2019). Alueellisesti uhanalaisista (Suomen ympäristökeskus 2020) Kullan suojelualueen lajistoon kuuluvat pohjantikka ja pohjansirkku. Useimmat näistä lajeista suosivat elinympäristönään vanhoja metsiä tai niille tunnusomaisten piirteiden sisältämiä metsiä (kuvat 6 ja 7).

Hömötiainen suosii iäkkäitä havu- ja sekametsiä, mutta myös nuoremmat metsät käyvät, kunhan

Kuvat 6 ja 7. Kullan luonnonsuojelualue tarjoaa vanhojen metsien ominaispiirteitä suosiville lajeille sopivia elinympäristöjä.

niissä on sopivia pötkelöitä pesäpaikaksi. Runsain laji on vanhoissa havumetsissä, joissa on runsaasti lehtipuustoa ja lahoja pötkelöitä, joihin se voi kovertaa pesäkolonsa (Väisänen ym. 1998). Talveksi hömötiainen tekee ruokavarastoja, joita varten se tarvitsee suuria puita (Rytönen ym. 2019). Laji suosii talvehtimisympäristönään vanhoja metsiä (Fraixedas ym. 2015).

Pyyn elinympäristöä ovat kuusivaltaiset tiheät sekametsät sekä kosteat korvet, purojen ja soiden laitteet (Väisänen ym. 1998). Pesimäpaikoissa valitsee tavallisesti tiheä aluskasvillisuus ja puusto. Elinympäristössä tulee olla tarjolla koivua ja leppää ravinnoksi. Ainakin metsien puulajisuhteiden muutokset eli lehtipuuston vähentyminen metsänhoidon seurauksena on heikentänyt pyyn elinympäristöjä, sillä laji on vahvasti paikkalintu.

Töyhtötiainen on havumetsien laji, joka tulee toimeen niin karuissa kalliomänniköissä kuin vanhoissa kuusikoissa (Väisänen ym. 1998). Pienipiirteisesti aukkoiset, erirakenteiset havumetsät ovat sen mieleen. Laji tarvitsee lahoja pötkelöitä, joihin se kovertaa pesäkolonsa. Luonnontilaisista metsistä laji myös löytää varmemmin ravintoa.

Kanahaukan tyypillisintä pesimäympäristöä ovat järeäpuustoiset vanhat kuusikot ja sekametsät. Kanahaukka oleskelee etenkin vanhoissa havupuuvaltaisissa metsissä, joissa sillä on tilaa lentää ja saalistaa (Väisänen ym. 1998). Kanahaukan pesimisenestysten on todettu kasvavan vanhan kuusimetsän osuuden kasvaessa ja nuoren metsän osuuden vähentyessä reviiirillä (Björklund 2015). Pesäpaikan valintaa määrittävät myös riittävän tukevaiset pesäpuut (Sulkava 1993). Kanahaukan pesämetsät toimivat luonnon monimuotoisuuden ilmentäjinä (Burgas ym. 2014, Väli ym. 2024).

Närhi pesii tiheissä kuusikoissa, korvissa ja havupuuvaltaisissa sekametsissä (Väisänen ym. 1998). Syyt närhen taantuneen eivät ole selvillä, mutta luultavasti metsätalous ei kuitenkaan ainakaan suoraan ole vähenemisen taustalla, sillä tiheät kuu-

sikot ovat viime vuosikymmeninä lisääntyneet. Selettäjänä saattaa sen sijaan olla maaseutumaisen yksipuolistumisesta johtuva talvinen ravintopula (Väisänen ym. 2018).

Pohjansirkku tyypillisintä pesimäympäristöä ovat kosteat korvet, rämeet ja avosoiden puustoiset laitteet. Olennaista on aluskasvillisuuden ja puuston mataluus ja aukkoisuus (Väisänen ym. 1998). Suomen kanta on taantunut vuosikymmenien ajan erityisesti Etelä-Suomessa (Valkama ym. 2011, Luomus 2025a). Syynä on ainakin soiden ojittaminen ja talvehtimisalueiden elinympäristöjen muutokset.

Pohjansirkku on Varsinais-Suomessa erittäin harvinainen pesimälaji, jonka pesimäkannaksi on arvioitu 0–5 paria (Kuntze ym. 2016, Luomus 2025a). Varsinais-Suomen ainoat tunnetut reviiirit ovat viime vuosikymmeniä sijainneet maakunnan sisäosan suurilla suoalueilla (Lehikoinen ym. 2003).

Pohjantikka elää Etelä-Suomessa harvalukuisena vanhoissa ja luonnontilaisen kaltaisissa kuusikoissa, kuusivaltaisissa sekametsissä ja korvissa, joissa on runsaasti lahoja ja pystyyn kuolleita puita (Väisänen ym. 1998, Pakkala ym. 2002). Kuusi on tärkein pesäpuu ja pesäpuut ovat järeitä (Pakkala ym. 2018). Pohjantikan ravinto koostuu puilla elävistä kovakuoriaisista, erityisesti kaarnakuoriaisista. Lähes 90 prosenttia ravinnon hankinnasta tapahtuu hiljattain kuolleilla kuusilla (Fayt 1999). Pohjantikan on todettu olevan yksi parhaista lintulajeista, joka ilmentää esiintymisellään metsäluonnon monimuotoisuutta (Pakkala ym. 2014).

Pohjantikan parimääräksi Varsinais-Suomessa on arvioitu vain 5–15 paria (Kuntze ym. 2016). 2000-luvulla pesimäaikaista havaintoja on tehty ja reviiirejä on todettu maantieteellisesti laajalla alueella eri puolilla maakuntaa saaristoa lukuun ottamatta (Kunttu ym. 2025).

Alueella pesivä punakylkirastas on luokiteltu maailmanlaajuisesti silmälläpidettäväksi, mutta Suomessa se on yleinen ja parimäärältään yksi

maamme runsaimmista lintulajeista (Suomen ympäristökeskus 2025).

Suomen kansainvälisistä vastuulajeista Kullassa suojelualueella havaittiin tavi ja leppälintu. Molemmat lajit ovat Suomessa yleisiä, mutta viime aikoina taantuneita (Suomen ympäristökeskus 2025). Euroopan unionin lintudirektiivin I-liitteen lajeista tavattiin kurki, palokärki ja pohjantikka. Palokärki ja kurki ovat Suomessa yleisiä, mutta harvalukuisia. Molempien lajien kannat ovat kasvaneet tuntuvasti viime vuosikymmeninä (Suomen ympäristökeskus 2025).

Näiden lisäksi suojelun kannalta huomionarvoinen laji on harvalukuinen pikkutikka, joka tarvitsee lahoppuustoisia lehtimetsiä elinpiiriksensä (Väisänen ym. 1998).

3.4 Vertailu vuoden 2020 tuloksiin

Vuoden 2025 parimäärä 384 (298 paria/km²) oli hieman suurempi kuin vuoden 2020 357 paria (277 paria/km²). Lajimäärä oli miltei sama: vuonna 2025 45 lajia ja vuonna 2020 43 lajia. Vuonna 2025 havaittiin kuusi lintulajia, joita ei havaittu vuonna 2020 ja päinvastainen tilanne oli neljän lajin kohdalla.

Vuosina 2025 ja 2020 10 runsainta lintulajia olivat samat, mutta niiden keskinäinen järjestys ja parimäärät vaihtelivat (taulukko 2). Vuonna 2025 näiden 10 runsaimman lajin osuus alueen koko parimäärästä oli 64 %, kun vuonna 2020 se oli 70 %.

Uusina pesimälajeina vuoteen 2020 verrattuna alueella havaittiin tavi, sinisorsa, kurki, pohjantikka, pikkutikka ja pohjansirkku.

Merkittävin havainto oli alueelta löytynyt pohjansirkkukoiras, joka lauloi toukokuussa viikon verran ennallistamisalueella. Pohjansirkku löysi alueelta sopivan elinympäristön ennallistetun korven ja rämeen reunalta, jossa vesi on noussut ja puus-

Kuva 8. Ennallistamisen tuloksena lahopuun määrä suojelualueella on kasvanut huomattavasti.

toa on kuollut. Osa puista on kaatunut, joten metsän rakenne on aukkoinen. Reviiriin sisältyi sekapuustoinen taimikko, jonka ojat on tukittu.

Vesitalouden ennallistaminen nosti vettä pysyviksi lammikoiksi useilla paikoilla, joka mahdollisti tavin ja sinisorsan pesinnät alueella. Samoin soiden vettyminen ennallistamisen ansiosta lienee vaikuttanut kurjen onnistuneeseen pesintään alueella. Yksi poikanen varttui alueen keskiosan rämeellä. Lisäksi suojelualueen itäreunalla tavattiin kurkipari ennallistetussa korvessa, mutta ne saattoivat kuitenkin pesiä Stormossenin puolella.

Lahopuun määrä huomattava lisääntyminen (kuva 8) vaikutti todennäköisesti pohjantikan ja pikkutikan esiintymiseen alueella. Pohjantikka oli tavattu suojelualueen lähiympäristössä jo aiempina vuosina, mutta ennallistamista seuranneet runsaat puustokuolemat ovat nyt tarjonneet pystyyn kuolleina kuusina runsaasti ravintoa ja pesäpaikkoja pohjantikalle. Pikkutikka elää ensisijaisesti lehti- ja sekametsissä, mutta tarjolla olevan ravinnon runsaus on saattanut vaikuttaa lajin esiintymi-

seen alueella, joskin myös nuorta lehtipuuta esiintyy alueella melko paljon nuorten ikävaiheiden entisillä talousmetsäkuvioilla.

Seuraavat lajit esiintyvät Kullan suojelualueella selvästi runsaampi vuonna 2025 kuin viisi vuotta aiemmin: metsäviklo, sepelkyyhky, mustarastas, töyhtötiainen, hömötiainen, puukiipijä, hippiäinen ja kirjosiippo.

Mustarastas ja sepelkyyhky ovat runsastuneet valtakunnallisesti viime aikoina (Lehikoinen & Väisänen 2023, Suomen ympäristökeskus 2025).

Kirjosiepon kanta on kasvanut valtakunnallisesti (Luomus 2025b, Suomen ympäristökeskus 2025), mutta paikallisesti merkittävä tekijä pesimäkannan moninkertaistumiseen on puiden kuoleminen pysyyn useiden hehtaarien alueella, mikä on muuttanut metsän valoisammaksi. Laji viihtyy avarissa metsissä ja puoliavoimissa metsän reunoissa.

Myös puukiipijän kanta on Suomessa hieman kasvanut (Suomen ympäristökeskus 2025), mutta paikallisesti suurin syy parimäärän kasvuun lienee vesitalouden ennallistamisen seurauksena kuolleet useat sadat havupuut, jotka tarjoavat puukiipijälle sekä ravintoa että pesäpaikkoja.

Hippiäisen kanta on viime vuosina ollut vakaa, mutta pitkällä aikavälillä kanta on taantunut (Lehikoinen & Väisänen 2023, Suomen ympäristökeskus 2025). Talvien ankaruus aiheuttaa voimakkaita kannanvaihteluita.

Töyhtötiainen ja hömötiainen ovat valtakunnallisesti voimakkaasti vähentyneet, mutta Kullan ennallistamistoimet ovat viidessä vuodessa lisänneet niille sopivaa elinympäristöä, parantaneet ravinnon ja pesäpaikkojen saatavuutta.

Metsäviklon kannan kasvu selittyy vesitalouden ennallistamisella, sillä ympärivuotisia lammikoita ja lajille sopivia laajasti märkiä puustoisia alueita on

suojelualueella moninkertainen pinta-ala ojien patoamisen ja täyttämisen seurauksena.

Valtakunnallisen pesimälinnustonseurannan perusteella vuonna 2025 mustarastaalla, peukaloi-sella, tiltaltilla, hippiäisellä ja puukiipijällä oli runsas esiintyminen (Luomus & BirdLife 2025). Kolme ensin mainittua ovat eteläisiä ja elinympäristönsä suhteen joustavia lajeja, jotka hyötyvät ilmastonmuutoksesta. Hippiäinen ja puukiipijä vuorostaan menestyivät leudon talven ansiosta.

Pajulintu ja lehtokerttu esiintyvät Kullan suojelualueella selvästi niukempina vuonna 2025 kuin viisi vuotta aiemmin. Myös peipon parimäärä oli hieman pienempi, vaikka prosentuaalinen muutos ei ollutkaan yhtä suuri kuin edellä mainituilla lajeilla. Pajulinnun, lehtokertun ja peipon viimeaikainen vähentyminen on valtakunnallinen ilmiö (Luomus 2025b, Suomen ympäristökeskus 2025).

Vuonna 2025 ei havaittu seuraavia lajeja, jotka vuonna 2000 tulkittiin kuuluviksi Kullan suojelualueen pesimälinnustoon: metso, kehrääjä, räkättirastas ja idänuunilintu.

Paikallinen asukas kertoi havainneensa metso-poikueen alueella kesällä 2024, joten laji esiintyy yhä alueella. Räkättirastas havaittiin kerran vuoden 2025 laskennoissa, mutta sitä ei tulkittu alueella pesiväksi. Idänuunilintu on seudulla hyvin harvinainen pesimälaji ja sen esiintymiseen vaikuttavat satunnaistekijöiden lisäksi kevätmuuton aikaiset sääolosuhteet. Kehräjä on Kemiönsaarella harvalukuinen pesimälaji ja lajille on tarjolla sopivia pesimäpaikkoja Kullan suojelualueen lähiympäristössä, missä laji havaittiinkin kesän 2025 aikana.

Vuoden 2025 laskennoissa havaittiin myös tervapääsky ja varis, mutta niiden ei tulkittu pesivän suojelualueella. Myös teeri liikkuu toisinaan alueella, mutta soidinpaikkana toimii Stormossenin avoin neva ja pesimäpaikat saattavat sijaita suon laiteilla.

4. Johtopäätökset

Kullan luonnonsuojelualueella elää alueen koon, metsien tilaan ja käyttöhistoriaan nähden monipuolinen ja runsas metsälinnusto. Pesimälinnuston tiheys on korkeampi kuin kangasmetsissä keskimäärin, ja jopa korkeampi kuin maalinnuston keskitiheys Lounais-Suomessa (Väisänen ym. 1998). Pesimälinnustoon kuuluu useita vaateliaita ja punaiselle listalle kuuluvia lajeja, jotka ovat osoitus alueen linnustoarvosta. Alueen puuston vanhentuessa ja järeytyessä, sekä lahoppuun muodostuessa olosuhteet usealle lintulajille vain paranevat (kuva 9).

Suojelualueella tehdyt ennallistamistoimet ovat olleet parantaneet alueen ekologista laatia linnuston kannalta, sillä metsän rakenne on monipuolistunut, vesitalouden palautuminen on vettänyt kuivuneita soita ja lahoppuustoa on muodostunut monin paikoin runsaasti lisää. Metsien ja soiden ennallistamisen positiiviset vaikutukset näkyvät vuo-

den 2025 seurantatuloksissa monen lintulajin runsastumisena ja uusien pesimälajien ilmaantumisena.

Suojelualue ei kuitenkaan ole irrallinen osa laajemmalla maantieteellisellä alueella tapahtuvia ympäristömuutoksia. Nämä muutokset heijastuvat myös suojelualueiden linnustoon (Häkkilä ym. 2017). Esimerkiksi laajat metsänhakkuut seudulla heikentävät yleisesti ottaen vanhoista metsistä ja yhtenäisistä metsäalueista riippuvaisten lintulajien tilannetta. Linnustonsuojelun näkökulmasta nykyisen suojelualueen laajentaminen vahvistaisi sen monimuotoisuuden säilymistä ja edistäisi linnuston runsastumista alueella (Heikkinen ym. 2000, Virkkala ym. 2018). Myös suojelualueen virkistyskäyttö tulee suunnitella siten, ettei se aiheuta haittaa häiriöille kaikkein alttiimmille pesimälajeille.

Kuva 9. Kullan luonnonsuojelualueen metsät ovat kehittymässä luonnon monimuotoisuuden kannalta hyvään suuntaan: puuston keski-ikä nousee, lahoppuun määrä kasvaa ja vesi palautuu soille.

5. Kirjallisuus

- Aalto, M. 2021. Kullan luonnonsuojelualan vesitalouden ennallistamissuunnitelma. Aallokas Oy. Raportti, 20.4.2021. 17 s.
- Anonyymi 2010. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta. Euroopan unionin virallinen lehti L 20/7–20/25. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147&from=DE>
- AviList Core Team 2025. AviList: The Global Avian Checklist, v2025. <https://doi.org/10.2173/avilist.v2025>. Viitattu 2.10.2025
- BirdLife International 2024. Data Zone. Species. <https://datazone.birdlife.org/species/results?thrlev1=&thrlev2=&kw=&fam=0&gen=0&spc=&cmn=®=7&cty=72&rLEX=Y&rICR=Y&rIEN=Y&rIVU=Y&rINT=Y>. Viitattu 6.6.2025
- Björklund, H. 2015: The effects of habitat changes, conservation measures and interspecific interactions on forest-dwelling hawks. Academic Dissertation. Finnish Museum of Natural History Luomus, Zoology Unit, University of Helsinki. 36 s. <http://hdl.handle.net/10138/155074>
- Burgas, D., Byholm, P. & Parkkima, T. 2014: Raptors as surrogates of biodiversity along a landscape gradient. Journal of Applied Ecology 51: 786–794. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.12229>
- Fayt, P. 1999: Available insect prey in bark patches selected by the Three-toed Woodpecker Picoides tridactylus prior to reproduction. Ornis Fennica 76: 135–140. <https://ornisfennica.journal.fi/article/view/133508>
- Fraixedas, S., Lehtikainen, A. & Lindén, A. 2015. Impacts of climate and land-use change on wintering bird populations in Finland. Journal of Avian Biology 46: 63–72. <https://doi.org/10.1111/jav.00441>
- Heikkinen, R., Puntila, P., Virkkala, R. & Rajasärkkä, A. ym. 2000. Suojelalueverkon merkitys metsälajistolle: lehtojen putkilokasvit, metsien lahoppuukovakuoriaiset, havu- ja sekametsien linnut. Suomen ympäristö 440: 1–132. <http://hdl.handle.net/10138/231790>
- Hietanen, E. 2020. Päijät-Hämeen maalintujen pesintäaikainen runsaus 50 vuotta sitten. Päijät-Hämeen Linnut 51: 72–85.
- Häkkilä, M., Le Tortorec, E., Brotons, L., Rajasärkkä, A., Tornberg, R. & Mönkkönen, M. 2017. Degradation in landscape matrix has diverse impacts on diversity in protected areas. PLoS ONE 12(9): e0184792. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0184792>
- Koskimies, P. 2021. Lintulajien havaittavuus pesimäaikaissa laskennoissa. Linnut-vuosikirja 2020: 168–175.
- Koskimies, P. ja Väisänen, R.A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo. 143 s. https://tietopankki.luomus.fi/wp-content/uploads/2023/02/maalintujen_kartoituskalentaohjeet.pdf
- Kunttu, P. 2019. Kullan luonnonsuojelualan hoidon ja ennallistamisen yleissuunnitelma. Raportti. 20.6.2019. 39 s.

- Kunttu, P. 2020a. Kullan luonnonsuojelualueen pesimälinnusto 2020. Raportti. 20.9.2020. 32 s.
- Kunttu, P. 2020b. Kullan luonnonsuojelualueen hoidon ja ennallistamisen jatkosuunnitelma – toimenpiteet vuosille 2020 ja 2021. Raportti. 30.1.2020. 12 s.
- Kunttu, P., Gustafsson, E. & Kuntze, K. 2025: Suojelullisesti tärkeiden lintulajien tilanne Varsinais-Suomessa – katsaus nykytilaan ja suojelutarpeisiin. *Ukuli* 56(1): 3–38.
- Kuntze, K., Gustafsson, E. & Lehikoinen, E. 2016. Varsinais-Suomen lintulajien kannanmuutokset 2000–2015. *Ukuli* 47(3): 31–37.
- Lehikoinen, E., Gustafsson, E., Aalto, T., Alho, P., Laine, J., Klemola, H., Normaja, J., Numminen, T. & Rainio, K. 2003. Varsinais-Suomen linnut. Turun lintutieteellinen yhdistys ry, Turku. 416 s.
- Lehikoinen, A., Honkala, J. & Sirkiä, P. 2015. Maalintujen alueelliset kannanarviot. *Linnut-vuosikirja 2014*: 68–77.
- Lehikoinen, A., Jukarainen, A., Mikkola-Roos, M., Below, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Rusanen, P., Sirkiä, P., Tiainen, J. & Valkama, J. 2019. *Linnut*. Julk.: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.). Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ss. 560–570. <http://hdl.handle.net/10138/299501>
- Lehikoinen, A., Sirkiä, P. & Tirri, I.-S. 2017. Yleisten metsälintujen runsaus suhteessa elinympäristöjen piirteisiin. *Linnut-vuosikirja 2016*: 54–67.
- Lehikoinen, A. & Väisänen, R. A. 2023. Pesivien maalintujen kannanmuutokset Suomessa 1975–2022. *Linnut-vuosikirja 2022*: 14–29.
- Luomus 2025a. Lintuatlaksen tulospalvelu – lajit. Suomen 4. lintuatlas 2022–2025. Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus & BirdLife Suomi. <https://tulokset.lintuatlas.fi/species>. Viitattu 2.10.2025.
- Luomus 2025b. 145 lajin kannankehitykset linja- ja pistelaskentojen perusteella (2023 asti). Luonnontieteellinen keskusmuseo. https://tietopankki.luomus.fi/wp-content/uploads/2024/05/Kannankehitys_145lajia_2023.pdf. Viitattu 2.10.2025.
- Luomus & BirdLife Suomi 2025. Tutut maatalousympäristön linnut vähenevät, eteläiset yleislajit runsastuvat. Helsingin yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus ja BirdLife Suomi. Lehdistötiedote 30.6.2025. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/luomus-tutkii/tutut-maatalousympariston-linnut-vahenevat-etelaiset-yleislajit-runsastuvat>. Viitattu 5.10.2025.
- Pakkala, T., Hanski, I. & Tomppo, E. 2002: Spatial ecology of the three-toed woodpecker in managed forest landscapes. *Silva Fennica* 36:279–288. <https://doi.org/10.14214/sf.563>
- Pakkala, T., Lindén, A., Tiainen, J., Tomppo, E. & Kouki, J. 2014: Indicators of forest biodiversity: which bird species predict high breeding bird assemblage diversity in boreal forests at multiple spatial scales? *Annales Zoologici Fennici* 51: 457–476. <https://doi.org/10.5735/086.051.0501>
- Pakkala, T., Tiainen, J., Piha, M. & Kouki, J. 2018: Nest tree characteristics of the old-growth specialist Three-toed Woodpecker *Picoides tridactylus*. *Ornis Fennica* 95(3), 89–102. <https://doi.org/10.51812/of.133933>

- Rajasärkkä, A. 2023: Pyhä-Häkin kansallispuisto – 110 vuotta ikimetsän ja sen linnuston suojelua. Linnut-vuosikirja 2022: 166–175.
- Rajasärkkä, A., Sillanpää, H., Toivanen, T. & Virolainen, E. 2013. Seitsemisen kansallispuiston luonto ja linnusto muuttuvat. Linnut-vuosikirja 2012: 82–93.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s. <http://hdl.handle.net/10138/299463>
- Rytönen, S., Vesterinen, E. J., Westerduin, C., Leviäkangas, T., Vatka, E., Mutanen, M., Välimäki, P., Hukkanen, M., Suokas, M. & Orell, M. 2019. From feces to data: A metabarcoding method for analyzing consumed and available prey in a bird-insect food web. *Ecology and Evolution* 9: 631–639. <https://doi.org/10.1002/ece3.4787>
- Saarinen, J. & Nyman, A. 2021. Kullan luonnonsuojelualueen lahopuuinventointi 2021. Metsätietopalvelu Silmu. Raportti, 15.8.2021. 47 s.
- Solonen, T., Rajasärkkä, A. & Virolainen, E. 2011. Vantaan metsälinnuston muutokset kahden vuosikymmenen aikana. Linnut-vuosikirja 2010: 122–129.
- Sulkava, S. 1993: Kanahaukka. Teoksessa Forsman, D. (toim.): Suomen haukat ja kotkat. Kirjayhtymä.
- Suomen ympäristökeskus 2020. Alueellinen uhanalaisuus. Punaisen kirjan verkkopalvelu. <https://punainenkirja.laji.fi/regional>. Viitattu 1.10.2025.
- Suomen ympäristökeskus 2025. Suomen yhteenveto 2025 lintudirektiivin raportoinnista ja vertailu edelliseen 2019 raportointiin. Lintudirektiivin (2009/147/EC) artiklan 12 mukainen raportointi 2025. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Suomen%20yhteenveto%202025%20lintudirektiivin%20raportoinnista%20ja%20vertailu%20edelliseen%202019%20raportointiin_0_0.pdf
- Tenovuo, R. 1979. Metsien laulajat. Julk.: Kallio, P. (toim.). Ruissalo – Luontoa ja kulttuuria. Otava, Keuruu. Ss. 105–113.
- Valkama, Jari, Vepsäläinen, Ville & Lehtikoinen, Aleksi 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <http://atlas3.lintuatlas.fi>. Viitattu 5.10.2025.
- Virkkala, R., Rajasärkkä, A., Heikkinen, R. K., Kuusela, S., Leikola, N. & Pöyry, J. 2018. Birds in boreal protected areas shift northwards in the warming climate but show different rates of population decline. *Biological Conservation* 226: 271–279. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2018.08.015>
- Väisänen, R.A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Keuruu. 567 s.
- Väli, Ü., Soop, D. & Evestus, T. 2024: Nest site preferences of the Eurasian Goshawk *Accipiter gentilis*, an indicator species of conservation concern, in hemiboreal mixed forests. *Forest Ecology and Management* 568: 122113. <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2024.122113>